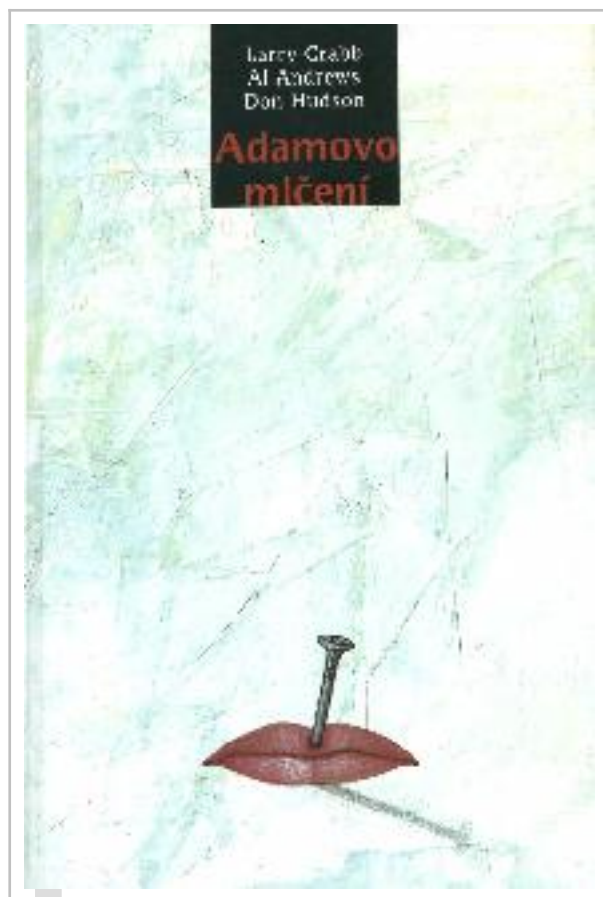

Adamovo mlčení

Knihy | 21.1.2010 @ 11.53

Když jsem ji vzal prvně do ruky a prolístoval ji, pomyslel jsem si, že to je dobrá kniha a že z ní hodně načerpám. Inu, tady to máme. Stalo se.

Autor: Larry Crabb, Al Andrews, Don Hudson

Překlad: Luboš Miškovský

Nakladatelství: Návrat domů

ISBN: 80–85495–77–5

Rozhodl jsem se publikovat své poznámky z čtení knihy *Adamovo mlčení* a shrnout její hlavní myšlenky. Stejně jako v případě Draků s dobrými úmysly se budu i tentokrát držet struktury obsahu knihy.

Motto:

„Zralí lidé přece nemohou zápasit s Bláznivými myšlenkami, hříšnými sklony nebo pocity zoufalství. My se však domníváme, že mohou.“ [9]

Obsah

- Něco závažného není v pořádku
 - Vize pro muže
 - Mužní muži a nemužní muži
 - Teologie receptů
 - Vstup do temnoty
 - Ze zmatku do zmatku
 - Pamatuj
- Něco životně důležitého chybí
 - Muži, kteří bojují s temnotou
 - Vztahy nemužného muže
 - Muži, kteří potřebují péči druhých
 - Muži, kteří potřebují pouze sami sebe: vášeň síly a tvrdosti
- Něco mocného nám je k dispozici
 - Otcové – muži, kteří v nás věří

- Bratři – muži, kteří sdílejí tajemství
- Obnovený sen: Generace rádců
- Závěr autora článku

Něco závažného není v pořádku

Vize pro muže

Muži zpravidla usilují o vlastní pohodlí a je jim zatěžko vyhledávat poznání Krista skrze pokoru, hluboké pokání a s ním spojený zármutek. Různé bratrské skupinky bývají zaměřené pouze na vzájemné povzbuzování, které muže v jeho pohodlí pouze více usadí.

Musíme se bránit „křesťanské“ kultuře, která staví sebeobjevování a sebenaplnění před vydanost Bohu. Jednoduše řečeno, musíme se více soustředit na hledání Krista než na hledání sebe. [27]

Autor naráží na *úctu k profesionalitě*, která nahradila *úctu k opravdové zbožné moudrosti*. Akademický titul není ručitelem Boží moudrosti a charakteru osvědčeného zkouškami.

Protagonisté a zastánci manažerského hnutí by nad údernými slovy první kapitoly zlostně funěli.

V naší kultuře zakořenila lež o tom, že naše osobní problémy se ve své podstatě neliší od problémů fyzických. V obou případech se domníváme, že něco není v pořádku a pomoci může pouze odborník, jehož znalosti přesahují biblickou moudrost. [29]

Autor zde představuje sen o generaci rádců, ke kterému se na konci knihy vrací.

Ve svém snu vidím:

Generaci rádců, moudrých starších, kteří jsou více ceněni než vzdělaní profesionálové a pomáhají nám překonávat překážky života; ... [30]

Přímo vyzývá k radikální změně v myšlení. Nabádá k nové reformaci, která by se neuzavřela do hnutí, ale zasáhla by Církev v globálním měřítku. Volá po revoluci ve způsobu života křesťanů, zvláště pak mužů.

Mužní muži a nemužní muži

V této kapitole se kniha vymezuje proti tendencím rozostření obrazu pravého muže. Kritizuje zde „nemužnou“ agendu posledních dvaceti let, kdy se mužům z kazatelen doporučuje, aby „... ukázali svou citlivou stránku, nebránili se zranitelnosti a citovým projevům ...“ [34]. Tradiční mužské vlastnosti jako bojovnost a síla jsou odmítány jako barbarská přítěž pravého, citlivého

mužství.

„Už nikde neslyšíme, že by ženy měly sedět doma a šít, zatímco muži by měli být na lovu.“ [34]

Autor muže rozděluje do dvou kategorií.

Nemužní muži

Dále věnuje několik stran popisu vlastností „nemužného muže“, jeho vnitřních myšlenkových pochodů a duševních stavů.

1. Cítí **bezmocnost** a proto jsou agresivní ve snaze někoho ovládat.
2. **Zlost** je vede k hrubosti a ničivé potřebě mstít se někomu.
3. Mají **strach**, který se snaží ztupit tělesnými požitky. Snadno pak propadají závislostem.

Cílem je úleva – rychlá, spolehlivá a snadno dosažitelná. Radovat se v Bohu vyžaduje úsilí. [40]

Mužní muži

Mužný muž projevuje jako opak muže nemužného i protichůdné vlastnosti.

1. Umědomuje si vlastní sílu, bezmocnost nikoli. Neusiluje o nadvládu, ale svou sílu nabízí k užítku ostatních.

Mužný muž není agresivní, ale **aktivní**. [40]

2. Nepocítuje zlost, ale pokoj.

Takovýto muž není hrubý, je **laskavý**, nikoli slabošský, a jeho síla je směřována k dobrému. [41]

3. Svoboda je jeho odpovědí na strach.

Přitahuje je příležitost odrážet Boží působení, které vždy obsahuje nadějí. [41]

Mužný muž nepropadá závislostem. Je tvrdý na své tělo, aby se nedostal pod nadvládu cizích vlivů a sil. Nelítostně bojuje proti své vytrvalé touze po tělesné rozkoši. Má plán pro svůj život. Je **cílevědomý**. [41]

Teologie receptů

Kniha se snaží proniknout do souvislostí současného křesťanského myšlení, vyučování a celkového nastavení církevního vedení.

Transcendentní teologie, která vychází ze širších souvislostí, byla nahrazena *teologií receptů*,

způsobem myšlení, které se soustřeďuje na vybrané otázky a problémy života. Centrem transcendentní teologie je Bůh, jeho charakter a záměr. Středem pozornosti teologie receptů je člověk, jeho potřeby a blaho. [44]

Chyba věru ta, že na problémy zvláště v oblasti vztahů neexistují instantní recepty, o kterých se můžeme nechat poučit kapacitami z oboru sociologie a psychologie. Muži však dávají pochopitelně přednost tomu, co mohou ovládat. Teologie receptů jim k tomu dopomáhá. Iluze o dokonalé svépomoci, kterou nalezneme v „učených receptech na život“, však vede spíše k pýše, samospravedlnosti a k zákonictví.

Muž, který odráží Boží charakter, se k problémům staví odlišně.

Mužný muž jde vpřed i bez návodů a receptů. [46]

Ve věcech duchovního růstu v Kristu nemůžeme nic řídit sami, ale musíme se naopak spolehnout na vedení Toho, koho ovládat nelze. Musíme vstoupit do temnoty zmatku, vykročit do chaosu.

Vstup do temnoty

Temnotou má autor na mysli cokoli neznámého, nevypočitatelného a nepředvídaného. V příběhu stvoření Bůh promluvil do tmy a uvedl řád do chaosu. Stejně tak Adam uvedl do chaosu řád, když dal jména všem druhům zvířat.

Muži jsou povoláni, aby vstupovali do temnoty a cílevědomě postupovali, přestože někdy nevidí jasně na cestu před sebou. [52]

Pohybovat se v temnotě je nesmírně obtížné. Nefungují v ní žádné osvědčené recepty a jakékoli vědomí vlastní schopnosti je v ní pouhou iluzí. Když člověk vstoupí do temnoty, nezbyvá mu, než přiznat, že neví, co má dělat. Musí se spolehnout na Hospodina.

V temnotě zmatku není možné vidět, lze tam však naslouchat, je možné slyšet Boží hlas. [55]

Ze zmatku do zmatku

Adamovo mlčení po setkání se zmatkem v podobě hadovy řeči mělo destruktivní důsledky a zanechalo mužskému pokolení neblahý odkaz v podobě dvou prvků: *hněv* a *nezřízená sexuální vášně*. Abelova smrt i znásilnění Díny (dle mého názoru také mnohoženství) jsou důsledky jeho nemůžné reakce v temnotě.

Kniha ilustruje celý princip na příběhu muže, kterému zemřel otec. Ten se s tím však nedokázal vyrovnat standardně a ...

Tváří v tvář chaosu svého života našel muž tohoto příběhu útěchu v hněvu a sexuálních představách. [60]

Jelikož je muž a jeho charakter produktem kultury, ve které žije, snaží se kniha analyzovat babylonský a řecký mýtus o stvoření světa. Po přezkoumání dochází k závěru, že ...

„Pohanské mýty směřují z chaosu do chaosu.“ [64]

Enuma Eliš je stejně jako *Kronos* příběhem plným chaosu a sexuální zvrácenosti. Proti nim stojí biblické „B^erešit“ (heb. „na počátku“ – Genesis). Biblický příběh o stvoření ...

Končí sice špatně, ale začíná nádherně. To nám dává naději. Krása existuje. Existuje význam a řád. [66]

Bůh nepoužívá ke svým cílům chaos, sex a násilí, jak to vidíme v pohanských mýtech. Dal muži sílu, aby chránil, *intimitu*, aby pečoval a *energii* udržet určitý řád.

Pamatuj

Ať už se jedná o problémy sexuální či jiné, jejich kořenem je odchýlení se od Božího plánu, což je vždy předmětem volby.

V Gn 1,27 se píše:

Bůh stvořil člověka ke svému obrazu, stvořil ho k obrazu Božímu, stvořil je muže a ženu. (KMS)

Slovo *muž* je v tomto verši překladem hebrejského slova *záchár*, což znamená „ten, který pamatuje“.

Jsme stvořeni, abychom si pamatovali Boží slova a činy. Muži jsou povoláni, aby si připomínali Boha tím, že budou druhým vyprávět, co všechno učinil. [71]

Příběhy o Bohu a jeho jednání totiž v těžkých životních situacích dodávají lidem naději. Tam, kde se muž pohybuje na ostří nože a od pádu jej dělí malé škobrtnutí, rozpomenutí se na minulé Boží činy v jeho životě ho mohou přidržet.

Hříšná rozhodnutí vyžadují zapomenout na Boha. ... Jde o dobrovolné rozhodnutí, o odmítnutí. [74]

Muži bohužel mívají zálibu v zapomínání, které je od Boha vzdaluje. Problémy hněvu a sexu jsou důsledky zapomenutí na Boha a jeho činy.

Poučme se ze zapomínání Izraele a pamatujme na všechno, co v našich životech Hospodin vykonal.

Byl tam a mlčel

Plánem pro každého muže je hovořit a naslouchat. [78]

Tento vrozený plán – toto předurčení – však bývá zastíněno jakousi neochotou či únavou.

Skrze rozbor textu, který popisuje hadův svod Evy, přichází k závěru, že Adam byl během celého rozhovoru Evy a hada přítomen, ale mlčel. Hebrejské slovo *’imha*, které se z Gn 3,6 překládá jako „byl s ní“, totiž vyjadřuje blízkou momentální přítomnost (srov. Sd 13,9 – *ló ’imha*). Nemáme proto důvod k domněnce, že by snad byl Adam během rozhovoru Evy s hadem jinde než přímo vedle ní.

Prvním hříchem tedy nebylo Evino nakousnutí zakázaného ovoce, nýbrž **Adamovo mlčení**.

Muž stvořený jako obraz Boží nebyl tehdy s to promluvit do tmy a zmatku hadových lží a naplnit tak Boží plán pro svůj život. Nedostal vrozenému závazku.

Adam, nositel obrazu, se svému obrazu vzpírá [79]

Adam v ráji selhal při konfrontaci s chaosem (had se mimochodem ve starověku používal jako symbol zmatku). Zatímco Eva mluvila, on ustoupil do pozadí a mlčel, místo aby vnesl do situace řád, jako to učinil Hospodin při stvoření.

Boží slovo vytvořilo z chaosu svět, Adamovo mlčení do světa vneslo zpátky chaos. [80]

Autor se proto nedomnívá, že „mlčeti je zlato“. Je přesvědčen o tom, že muži svým mlčením rozbíjejí vztahy, nevydávají svědectví o Kristu a potlačují ušlechtilý Boží plán.

Bůh stvořil muže ke svému obrazu, aby tvořili, měli vliv a zanechávali odkaz. [87]

Závěr I. části

Každý muž si čas od času pokládá otázku, která jej silně znepokojuje. Ta otázka zní: „Co mám dělat?“ Ať už se jedná o banální nuance rodinných vztahů či těžké životní problémy, muž nerad stojí před jakousi tmou a chaosem života, se kterým se rád vypořádává mlčením.

Touto zdánlivě nezhoubnou chybou se odklání od Božího plánu pro svůj život a zpronevěřuje se své přirozenosti.

Bůh nás povolává, abychom překročili hranici Adamova mlčení. Máme se s napostou důvěrou odevzdat Bohu a v takto nalezené svobodě s životodárným slovem vstoupit do hlubin nebezpečné nejistoty. [88]

Něco životně důležitého chybí

Mužům něco důležitého chybí. Chybí nám víra a odvaha mluvit s životodárnou silou do temnoty. Tento nedostatek víry a odvahy je třeba chápat jako hřích. [125]

Muži, kteří bojují s temnotou

Stínem, který leží za všemi možnými problémy mužů, je neochota navazovat hluboké a kvalitní vztahy.

Jakákoli situace, která vyžaduje naši odvahu k řešení, v nás vyvolá stresující otázku: „Jsem schopen konat to, k čemu Bůh povolal pravého muže?“ [95]

Když se muž ocitne v temnotě, nepomohou mu žádné recepty či odborné rady. Projevem mužnosti totiž není snaha o ovládnutí situace, o prosvícení temnoty vlastním ohněm (Iz 50,10.11). Je to naopak úplné spolehnutí se na Hospodina, na jeho vedení.

Stojíte před branou, která vede úzkou cestou k pravé mužné zbožnosti. Touto branou však projdou jen někteří. Při jejím otvírání totiž nezáleží na síle. Brána se nikdy neotevře před tím, kdo k ní přistupuje s jistotou člověka, který je zvyklý všechno ovládat, Pouze muž, jenž opustil oblast řízení – ten, který byl přemožen tajemstvím, přesto však do něho zoufale touží vstoupit – bude ve své slabosti dostatečně silný, aby tuto bránu otevřel. [99]

Vztahy nemužného muže

Jsou dvě cesty přístupu nemužných mužů ke vztahům.

Tu první lze nazvat *cestou potřeby*. Muži, kteří se po ní vydají, se naučili, že „*nejlepším lékem na vnitřní bolest je, když pro ně někdo něco udělá.*“ [106] Obcházejí potřebu Boha a vyžadují od ostatních, aby vycházeli vstříc jejich potřebám a nic od nich nežádali.

Ta druhá je *cestou tvrdosti*. Na této cestě muž zcela odvrhnul myšlenku na důvěrnost a udržuje si odstup. Jeho postoj vůči ostatním je hrdý a tváří se, že nikoho nepotřebuje.

Potřební muži vyžadují pozornost okolí pomocí důvěrného vztahu, ti tvrdí se zase snaží uchvátit pozornost publika svou suverenitou.

Obě cesty vedou k utrpení dotyčného i jeho okolí, obě jsou sobecké a zraňující.

Muži, kteří potřebují péči druhých

Jejich vědomí vlastní nuznosti je tak silné, že se rádi nechávají ode všech „ofukovat“. Podobně jako homosexuálové se definují na základě svých potřeb.

Pro homosexuály znamená nepřiznat se veřejně k homosexualitě a nevyjádřit své touhy zradu jejich identity a narušení něčeho, co patří k samotné podstatě jejich přirozenosti. Stejně tomu je i v případě mužů, kteří jako jádro své bytosti vnímají své potřeby. Nejlépe se cítí, když se o ně někdo stará. [111]

Když se jejich požadavky na pozornost ze strany okolí nenaplní, cítí frustraci a selhání, která ústí v hněv. Sarkasmem a jízlivostí si ho pak vylévají. Všichni, kdo nepřispěchali v hodině potřeby na pomoc, musí trpět.

... devět mužů z deseti se trápí více tím, jak jim ubližuje okolí, než jak oni zraňují jiné. [112]

Svůj hněv považuje za spravedlivý, protože je to přeci on, kdo trpí. Bohužel, skrze své vlastní potřeby nevidí potřeby ostatních, například své ženy.

Muži, kteří potřebují pouze sami sebe: vášeň síly a tvrdosti

Tito muži zastávají většinu vedoucích pozic v církvi, sami sebe definují tvrdostí.

Bývají to kritici, kteří s klidem angličana, kůží hrocha a silou nosorožce drtí vše před sebou. Svou kritikou získávají vliv. Neuvědomují si však, jak působí na druhé. Jejich sebejistota je přitažlivá, zvláště pro opačné křídlo spektra – pro „nuzné“ muže.

Kolem jejich srdce se tyčí vysoká zeď, oběma směry neprůchodná, což jim zabraňuje odrážet ve svém životě Boží charakter.

U kazatelů se tvrdost často vyskytne v důsledku nepříjemné kritiky ze strany bratří (viz [Draci s dobrými úmysly](#)).

Žena tvrdého muže strádá. Cítí se *nechtěná* díky jeho nezájmu, *zoufale hledá* úlevu od bolesti. Má sklon k *depresím*, jelikož nemá chuť vztah rozvíjet a ke *strachu* z vlastní neschopnosti držet se nad vodou. To vše vede k *závislostem* na prostředcích, které pomáhají mírnit její bolest a samotu.

Dva extrémy popisované v knize jsou dvěma konci celé plejády mezistupňů, které vedou od naprostého řízení pocitem nouze přes různé stupně vyrovnanosti až k naprostému řízení tvrdostí.

Knihy ukazují na Pána Ježíše Krista jako na příklad naprostého vyvážení obou extrémů. Jako na člověka, který dokonale spojil dvě zdánlivě protikladné vlastnosti. Jako na toho, kdo byl zároveň *citlivý* i *silný*.

Pouze jeden muž v dějinách to pochopil správně.

...

Nic pro něj nebylo důležitější, než ukázat Boha v pravém světle – jaký byl a je: jak neúprosně nenávidí hřích a nekonečně miluje člověka. Jelikož sám sebe definoval z hlediska svého poslání, a nikoli svými touhami nebo silou, našel odvahu činit vše, co jeho poslání vyžadovalo. [121]

Závěr II. části

V závěru druhé části představuje kniha otázky, které si pokládáme při snaze vystoupit ze sobectví jednoho či druhého extrému. Péče o to, jak nás vidí druzí a co jim sami nabízíme, nás může z nemůžnosti posunout vstříc obnovení ideálu pravého mužství.

Něco mocného nám je k dispozici

Otcové – muži, kteří v nás věří

Úloha otce spočívá v předávání příkladu a v povzbuzování.

V těžkých životních situacích se stává velkou oporou skutečnost, že si muž při pohledu na svého otce může kladně zodpovědět otázku, zda je vůbec možné být pravým mužem, zachovat se správně a vydržet.

Uvidí zkrátka, že před ním šel touto nesnadnou cestou mužnosti někdo, kdo to dokázal. Jeho otec byl také v krizi a obstál. To dává člověku naději.

Autor zdůrazňuje, že *zbožné otcovství* nemusí být nutně biologické. Může jít o vztah k mladším bratřím v Kristu. Bezdětní muži či starší pánové, kterým děti již odrostly, se mohou stát duchovními otci nové generace.

Zbožný otec sděluje svému synovi tři věci:

1. „Lze to zvládnout.“
2. „Nejsi na to sám.“
3. „Věřím ti.“ [132]

1. Lze to zvládnout

Vlastním životem ukazuje otec svému synu cestu. Není v tom žádné nedosažitelné mystérium. Vede zkrátka obyčejný křesťanský život, kterým ukazuje na Krista. Vypráví příběh nejen svým životem, ale i svými ústy.

Zbožní otcové vyprávějí druhým příběhy – o vznešených snech, které se splnily, o vítězstvích a také o porážkách, o Božím působení v životě člověka, o několika okamžicích, kdy jim pohled na Krista zastínil všechno ostatní, a mnoha chvílích, kdy se život zdál být nesnesitelně těžký. [135]

2. Nejsi na to sám

Syn potřebuje vedle příkladu správné cesty muže obdržet také soucit, který odlehčí jeho břemeni. Ve větě „nejsi na to sám“ se skrývá naděje a odvaha.

3. Věřím ti

Přemíra pozornosti ze strany otce se člověku snadno zají. Neustále ustaraný otec, který se snaží vodit syna za ručičku má pokušení být sám frustrován a hněvat se.

Daleko lépe je odpočívat. Pokud otec synovi věří, pak se nesnaží manipulovat s ním, ale povzbudí jej dle dvou předcházejících bodů a dá si ruce za hlavu. Syn pak místo znechucení z nepříjemné otcovy starostlivosti začne sám vyhledávat jeho moudrost.

Bratři – muži, kteří sdílejí tajemství

Mysl mužů je často obtěžkána tíživým tajemstvím vlastního selhání, které brání jejich dalšímu růstu a postupu na cestě mužnosti. Kniha zde shrnuje definici muže do tří bodů a porovnává ji s neblahými důsledky držby takového tajemství.

Muži jsou povoláni k tomu, aby

1. hluboko nahlíželi do tmy a poctivě přistupovali k neproniknutelnému zmatku života,
2. pamatovali na Boží charakter a skutky, viděli neviditelný Boží příběh zaznamenaný v Písmu a v našich životech
3. vstupovali do zmatku života, s mocí obnovovat pořádek a uvolňovat krásu. [145]

Důsledky nepříjemných tajemství o vlastní vině jsou následující:

1. Oslabují odvahu

Držba tajemství přináší strach z prozrazení. Dotyčný pak díky svému strachu není schopen vstoupit s odvahou do tmy běžného života a dostat tak pravému mužství.

2. Izolují od společenství

Člověk, který drží tajemství v sobě, nedokáže navázat blízký kontakt ani s ostatními, ani s Bohem. Díky svému tajemství je odříznut od okolí, neoslavuje ni nectí Boha plně a nepředává Jeho poselství dalším lidem. Tím zapírá i druhou vlastnost mužnosti.

3. Nahlodávají legitimní sebedůvěru

Svědomy obtížené tajným hříchem zle obviňuje člověka a ukrádá mu naději. Muž pak dochází k závěru, že jej Bůh již zavrhl.

Tito muži nevstupují do tajemných oblastí života, neobnovují pořádek a neuvolňují krásu. Tím nedostojí ani třetímu atributu muže.

Bratr je ten, komu je možné svěřit se s čímkoli. Tajemství o vlastním selhání, které muž eventuelně zadržuje, působí v jeho životě destruktivně. Je tedy žádoucí odstranit jej.

Je třeba, abychom s modlitbou hledali muže, jenž by se stal naším bratrem – a co víc, abychom i my byli připraveni stát se bratrem někomu jinému. [149]

Obnovený sen: Generace rádců

Církev žije v iluzi, že Bůh svým lidem zaopatří pohodlný život, poskytne plné uspokojení a že jejich modlitby a vliv změní společnost. Jsou to nepravdy, které odvracejí zřetel od pravého Božího povolání.

Největší potřeba těchto dnů nebude naplněna vyškoláním většího počtu poradců. Rovněž ji nenaplní vedoucí, kteří nás volají, abychom se připojili k boji proti morální nečistotě v naší společnosti.

Největší potřebou dnešního světa je jednoduše toto: zbožní muži a ženy, kteří žijí životem, jenž odráží Boží charakter a vyvolává u ostatních lidí zvědavost, jak by i oni mohli dobře poznat Boha." [151]

Kniha nabádá křesťany k duchovnímu otcovství a mateřství, ke zbožnému bratrství a sesterství. Představuje nadějnou vizi o církevních vůdcích, kteří s Božím vedením vykračují za rámec svých vůdčích schopností.

S kritikou se obrací proti křesťanům obklopujícím se ve své sebelásce vedoucími, kteří jim říkají, co chtějí slyšet. Že jejich sny o lepším životě je možné uskutečnit.

Pravdou však je, že cena, která se platí na cestě pravého muže – duchovního otce či zbožného bratra – je nesmírně vysoká. Nekonečný boj s chťičem bez příslibu jeho zmlknutí, nepochopitelné konflikty ve vztazích, bitvy s malomyslností a se zklamáním.

Cesta k mužnosti je obtížná, ale každý krok po ní stojí za to. Přináší význam, který nelze získat

Na závěr autor vyjadřuje přání, abychom se všichni na své cestě stali těmi duchovními otci a bratry, kteří vytvoří generaci rádců.

Závěr autora článku

Adamovo mlčení je knihou myšlenkově obsáhlou a poměrně náročnou. Není to žádné lehké čtení, s leporelem ji srovnat nelze.

Je to kniha plná usvědčujících definic ideálů o pravém mužství, tedy odrážení Božího charakteru. Přesto však autoři nejsou naivní snílkové a jejich dlouholetá praxe v oboru je uvědomuje o nesnadnostech života muže. Mají dobré ponětí o tíži boje mezi čistotou a zlem, avšak rozhodli se nezamlčovat pravdy o mužnosti a cestě následování Krista.

Celý text by byl velmi suchý bez chutné šťávy ilustrací a příběhů, které jej prorůstají.

Nyní, po přečtení všeho mezi autobiografickým úvodem a doslovem stejného ražení, jsem spokojen.

Knihu odkládám s pocitem nového duševního bohatství, díky Bohu za ni.

<http://selah.diet/knihy/adamovo-mlceni/>